

ધોરણ : 7

ગુજરાતી

પાઠ : 19

સોના જેવી સવાર

સ્વ-અધ્યયનપોથી સોલ્યુશન

(પ્રથમ સત્ર)

## અધ્યયન નિર્ણયિતિ :

- G7.1 વાર્તી, વક્તવ્યો, સંવાદો, પ્રસંગો ચાંલળી તથા મુખ્યમાચન કરી તેને સમજે છે અને શર્જન કરે છે.
- G7.9 આશરે 4000 જેટલા શહેરો જાણે છે અને શહેરકોશ, જોડણી અને વ્યાવહારિક વ્યક્તરણાની બાળકોશ જાણે છે.
- G7.10 પ્રતિનિધિત્વ વ્યક્તિ, સંસ્થા, પરિચિત પ્રસંગો, સ્થળોની મુલાકાત હેઠે અને પરિસ્થિતિ સંદર્ભો પોતાના અનુભવો, વિચારો અને મંતવ્યો આત્મવિશ્વાસપૂર્વક રજૂ કરે છે.
- G7.11 જોયેલી, સાંલળેલી કે વાંચેલી તથા પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય આમચીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લઈ છે અને કાર્યકારણ સંબંધોને આપારે વધારે ભાડીની મેળવવા માટે ‘શા માટે?, કેવી રીતે?’ જેવા પ્રશ્નો પૂર્ણી જવાબ આપે છે.
- G7.18 ભામાનાર્થી શહેર, વિરુદ્ધાર્થી શહેર, વચ્ચન, કાળ, વાક્યના પ્રકાર, સંક્ષા, વિશેષજ્ઞ અન્ની વ્યાવહારિક વ્યક્તરણાનો (ઉપયોગ) કરે છે.

## પ્રશ્ન 1. પ્રશ્નના ઉત્તર આપો.

1. વહેલી સવારે તમારા ગામમાં જોવા મળતા પ્રાકૃતિક વાતાવરણનું વર્ણન કરો.

➤ અમારા ગામમાં વહેલી સવારે વાતાવરણ ખૂબ જ સુંદર અને આહલાદક હોય છે પંખીઓનો કલરવ સંભળાય છે ગાયોના ધણ એતરમાં જતા દેખાય છે સ્ત્રીઓ પાણી ભરતી નજરે પડે છે પુરુષ વર્ગ કામે બહાર જતાં દેખાય છે.

**2. તમારી શાળાના બાગમાં જોવા મળતા વિવિધ છોડનાં નામ લખો.**

➤ અમારી શાળામાં તુલસી, અરડુસી, ચંપો, ગુલાબ જેવા છોડ જોવા મળે છે. વૃક્ષો આપણા મિત્રો છે. તે આપણાને જરૂરી એવો ઓક્સિજન તથા કાચો ખોરાક પૂરો પાડે છે. તેથી તેની સંભાળ રાખવી જોઈએ.

**3. તમે લખેલ છોડના નામને શબ્દકોશના ક્રમમાં ગોઠવો.**

➤ અરડુસી, ચંપો, ગુલાબ, તુલસી.

4. વહેલી સવારે નીચે દર્શાવેલાં સ્થળોએ કેવું વાતાવરણ જોવા મળતું હશે? વિચારીને વર્ણવો

1. દરિયાકિનારો = સામાન્ય રીતે શિયાળો હોય કે ઉનાળો દરિયાકિનારે વાતાવરણ એક સરખુ રહે છે.

2. જંગલ = જંગલમાં ઘટાઉાર વૃક્ષો હોવાથી વાતાવરણ શાંત અને ઠંડું હોય છે.

3. શહેર = વાતાવરણ ધૂમ્રસ વાળું તથા પ્રદૂષણ વાળું જોવા મળતું હશે.

4. નદીકિનારો = નદી કિનારે વાતાવરણ ઠંડું અને રમણીય જોવા મળશે.

## પ્રશ્ન 2. ઉદાહરણમાં આપેલા પ્રાસયુક્ત શબ્દો જેવાં બીજા શબ્દો શોધીને લખો.

ઉદાહરણ : ગહેરી - મહેરી

1. પીધી - દીધી
2. ફરકી - છલકી
3. ટમકો - રણકો
4. ચમકી - ઝબકી
5. ફળતી - લળતી
6. ઊગી - પુંગી

## પ્રશ્ન ૩. તમે લખેલા પ્રાસયુક્ત શબ્દો પરથી એક એક કાવ્યપંક્તિ બનાવીને લખો.

- આકાશમાં વીજળી ક્યારેક અહીં ચમકી, તો ક્યારેક તહી જબકી.
- ક્યાંક પાંદડામાં ફરકી, ક્યાંક બેડામાં છલકી.
- ઘેતરમાં રાત ટળતી, તો ક્યાંક લાગતી લળતી.
- અમે સવાર પીધી , જે ભગવાને હતી દીધી.
- ક્યાંક બાળકોની આંખોમાં ટમકી ક્યાંક તેમની વાતોમાં રણકી.

## પ્રશ્ન 4. વહેલી સવારે શહેરનાં અને ગામડાંનાં વાતાવરણમાં શું તફાવત જોવા મળે છે?

- વહેલી સવારે શહેરમાં લોકો કામ ની ભાગદો કરતા દેખાય છે.  
વાહનોની અવરજન સંબંધાચ છે. બાળકો નિશાળે જતાં દેખાય છે.  
વાતાવરણ ઠંડુ, પણ ગામડા જેવું શાંત અને રમણીય હોતું નથી.
- ગામડાની સવાર કઈક અલગ જ આહલાદક હોય છે. પક્ષીઓની  
ચહુલપહુલ વધારે જોવા મળે છે. બાળકો રમતા નજરે પડે છે. હવા  
શુદ્ધ અને લાભદાયક હોય છે.

**પ્રશ્ન 5. નીચે દર્શાવેલા પ્રકૃતિનાં વિવિધ તત્ત્વો પાસેથી આપણને શું શીખવા મળે છે? તમારાં વડીલો સાથે ચર્ચા કરીને લખો.**

**1. વૃક્ષો**

➤ વૃક્ષો આપણને સારા મિત્ર બનતા શીખવે છે.

**2. સૂર્ય**

➤ સૂર્ય આપણને કોઈના આગાજ નમવું નહીં તે શીખવે છે.

**3. નદી**

➤ નદી આપણને શાંત રહીને આગાજ વધવાનું સૂચવે છે.

## 4. પુષ્પો

➤ પુષ્પો આપણાને હંમેશા હસતા રહેવાનું શીખવે છે.

## 5. સમુક્ર

➤ સમુક્ર આપણાને જીવનમાં સુખ દુખ આવે તો તેનો હિંમતથી સામનો કરવાનું શીખવે છે.

## પ્રશ્ન 6. નીચે આપેલા વાક્યોમાંથી સકર્મક કિયાપદવાળા વાક્યો શોધીને લખો.

1. રાણાજીએ ઘોડાને ફૂદાવ્યો.
2. શિક્ષક ભણાવે છે.
3. મીનેશ જમે છે.
4. સુલતાને જુમ્માની નમાજ અદા કરી.
5. મુકેશભાઈ સવારે ઉઠ્યા.

6. લાભુએ ગુલાબજંબુ ખાધાં.
7. હેત્વી હસી.
8. કોથલ ગીત ગાય છે.
9. વેશાલીએ દીવો પ્રગટાવ્યો.
10. માધવે શંખ વગાડવ્યો.

- રાણાજીએ ઘોડાને કૂદાવ્યો.
- મુકેશભાઈ સવારે ઉઠ્યા.
- વૈશાલીએ દીવો પ્રગાટાવ્યો.
- સુલતાને જુમાની નમાજ અદા કરી.
- લાલુએ ગુલાબજંબુ ખાધાં.
- કોયલ ગીત ગાય છે.
- માધવે શંખ વગાડ્યો.

## પ્રશ્ન 7. ‘અ’ વિભાગમાં આપેલા ભાવાર્થ વ્યક્ત કરતી કાવ્યપંક્તિઓ ‘બ’ વિભાગમાંથી શોધીને તેની સામે ફરીથી લખો.

‘(અ)’

1. વનસ્પતિના કુમળા પાન ઝીણી લાલ રેખામાં ડોકિયું કરતી
2. મોરના ટહુકારે ચારેબાજુ રણકી ઉઠી
3. મોરપીછમાં હળવા પવન સાથે ફરકી રહી
4. નાના બાળકની લાલાશલરી હથેળીમાં છલકી ઉઠી
5. માટીના કણ્ણકણમાં ગહેકી ઉઠી

‘(બ)’

1. મોરપીછમાં ફર-ફર ફરકી
2. માટીના કણ્ણકણમાં ગહેકી
3. પાનપાનમાં ટશરે ટમકી
4. ટહુકે-ટહુકે ચોગમ રણકી
5. રાતી હથેળીઓમાં છલકી

- 1. વનસ્પતિના કુમળા પાન ઝીણી લાલ રેખામાં ડોકિયું કરતી  
પાનપાનમાં ટશરે ટમકી
- 2. મોરના ટહુકારે ચારેબાજુ રણકી ઉઠી ટહુકે-ટહુકે ચોગમ રણકી
- 3. મોરપીછમાં હળવા પવન સાથે ફરકી રહી મોરપીછમાં ફર-ફર  
ફરકી
- 4. નાના બાળકની લાલાશભરી હથેળીમાં છલકી ઉઠી રાતી  
હથેળીઓ માં છલકી
- 5. માટીના કણેકણામાં ગહેકી ઉઠી માટીના કણેકણામાં ગહેકી

**પ્રશ્ન 8. ઉદાહરણ પ્રમાણે આપેલા શબ્દોનો અર્થ આપી તેના પ્રત્યેક  
અક્ષર પરથી શબ્દ બનાવો.**

**ઉદાહરણ : રસહીન - રસ વગરની**

**ર = રમાટ      સ = સમર્થ      હી = હીમ      ન = નથન**

**1. પનઘટ - જ્યાં સ્ત્રીઓ પાણી ભરતી હોય તે કુવો.**

**પ = પતંગ**

**ન = નથન**

**ધ = ધર**

**ટ = ટપાલ**

## 2. ટમકવું - ધીમાં આછા પ્રકાશથી ચમકવું

ટ = ટપાલી

મુ = મરચું

ક = કમળ

તુ = તુભન

## 3. પરોઢ - સવાર

પ = પદ્ધતર

રો = રોનક

ફ = ફેમ ફેમ

## 4. યોગમ - આંકડો

યો = યોરસ

ગ = ગાગણ

મ = મહેલ

# Thanks



# For watching